

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net
שמחים לבשר על חידוש שמיעת השיעורים בטלפון בעברית ובאנגלית במספר 0799-379-634

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייגע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ ר' פינחס בן ר' בנימין בינוש זצ"ל

שבת קודש פרשת משפטים - כ"ה שבט תשע"ח

דף כ"ו ע"א

לרפאותו מתולעת שיש בערלתו. ועובד כוכבים - לרבי מאיר לא ימול ישראל שחשודים על שפיכות דמים, ואפילו אם אחרים עומדים על גבו, חוששים שיטה את הסכין ויעשהו כרות שפכה. ואם היה רופא מומחה לרבים, מותר. ולחכמים כל שאחרים עומדים על גבו מותר. ולרבי יהודה הנשיא מילה בעובד כוכבים פסולה, שנאמר ואתה את בריתי תשמור (וראה להלן כז.).

עיר שאין בה רופא ישראל, ויש בה רופא כותי ורופא עובד כוכבים - לרבי מאיר ימול כותי ולא עובד כוכבים, ולרבי יהודה ימול עובד כוכבים שאינו מל לשם עבודת כוכבים, ולא ימול כותי שמל לשם דמות יונה שמצאו בהר גריזים.

יום ראשון פרשת תרומה - כ"ו שבט תשע"ח

דף כ"ז ע"א

ישראל מל את הכותי, וכותי את ישראל - לרבי יהודה לא ימול, מפני שמל לשם הר גריזים, ונאמר 'לה' המול' שימול לשמה. ולרבי יוסי אין צריך מילה לשמה, שנאמר 'המול ימול', לפיכך הכותי מל והולך עד שתצא נשמתו.

מילה בעובד כוכבים לשיטת רבי יהודה הנשיא פסולה - שנאמר 'כי אתה את בריתי תשמור'. ולרבי יוחנן למזדים זאת מ'המול ימול', שמי שהוא מהול ימול לאחרים. והכל מוזדים בערבי או גבעוני מהול שהוא פסול - שמולי עובד כוכבים קרויים ערלים. והכל מוזדים בישראל שמתו אחיו מחמת מילה ולא מלוהו שהוא כשר - שערלי ישראל חשובים כמהולים, ונחלקו באשה - שלדורש מ'זאתה את בריתי תשמור' כשירה, וללומד מ'המול ימול' היא פסולה, שאינה בת מילה. ולדבריו לא מלה צפורה בעצמה, אלא אמרה לאחר למול. וי"א שהיא התחילה ומשה גמר.

האומר קונם שאני נהנה מן הערלים - מותר בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים. האומר קונם שאני נהנה ממולים - אסור בערלי ישראל ומותר במולי עובדי כוכבים.

מתרפאין מן הגזי רפואת בהמתו - אבל לא רפואת גופו, אפילו אם יש לו מכה שאין בה סכנה. (ועיין להלן כח. שיש חולקים).

לרבי מאיר אין מסתפרין מהן בכל מקום - ולחכמים ברשות הרבים מותר, ולא בינו לבינו.

דף כ"ז ע"ב

אמר לו הגזי סם פלוני יפה לו סם פלוני רע לו - מותר, שהוא סובר ששואל גם לאחרים, ולא יוציא שם רע על עצמו.

בת ישראל לא תיילד את העובדת כוכבים - מפני שמילדת בן לעבודת כוכבים. עובדת כוכבים - לרבי מאיר לא תיילד בת ישראל, שחשודים על שפיכות דמים. ואפילו אם אחרות עומדות על גבה, שמא תניח ידה במקום שמוחו רופס ותהרגנו, ולא יבחינו בדבר. ולחכמים מיילדת בת ישראל בזמן שאחרות עומדות על גבה, אבל לא בינה לבינה.

בת ישראל לא תניק בנה של עובדת כוכבים - מפני שמגדלת בן לעבודת כוכבים. עובדת כוכבים, לרבי מאיר לא תניק בת ישראל, שחשודה על שפיכות דמים, ואפילו אחרות עומדות על גבה, שמא תמרח סם על דדיה. ולחכמים מניקה בנה של ישראל אם אחרות עומדות על גבה. ולשיטת התנא במשנה מניקה בנה של ישראל ברשותה.

יהודית מילדת עובדת כוכבים בשכר - משום איבה. אבל בשבת לא תיילד, ואין חוששים לאיבה שתוכל לומר שמחללים שבת רק למי שישמרנו. ולא תניק עובד כוכבים אפילו בשכר, ואין חוששים לאיבה, שאם פנויה היא תוכל לומר שחפצה להינשא, ואם אשת איש היא תאמר איני רוצה להיות מזוהמת בפני בעלי.

אין מעלין מן הבור עובדי כוכבים ורועי בהמה דקה אפילו בשכר - ואין חוששים לאיבה, שיאמר לו בני עומד על הגג ואני חושש שיפול, או שהשלטון קבע לי זמן ליום וועד.

דף כ"ז ע"ב

עובדי כוכבים ורועי בהמה דקה לא מעלין מן הבור ולא מורדין - אבל המינין והמסורות והמומרים מורדין ולא מעלין. ולרבי יוחנן אין מורדין מומר לתיאבון לבור, שנאמר לכל אבידת אחיך לרבות את המומר.

מומר - י"א שאם עושה לתיאבון נחשב למומר, ואם עושה להכעיס חשוב מין. וי"א שגם אם עושה להכעיס חשוב מומר, ומין זה העובד אלילי כוכבים. אכל פרעוש אחד או יתוש אחד הרי זה מומר - ולסוברים שמומר להכעיס מין הוא, מדובר כשרצה לטעום טעם של איסור.

אלו שמורדין אותם לבור, צריך לומר שאין מעלין אותם - באופן שהיה מעלה בבור, שהוא מגררה, ואומר שעושה כן כדי שלא ירדו החיות ויהרגוהו. וי"א שאם היתה אבן על פי הבאר מכסה אותה, ואומר שעושה כן כדי שיעברו בהמותיו עליה. וי"א שאם היה סולם מסלקו שלא יוכל לעלות, ואומר לו שצריך אותה כדי להוריד את בנו מן הגג. ישראל מל את העובד כוכבים לשום גר - אבל לא כדי

אין מתרפאים מגוי לחולה שיש ספק אם יחיה או ימות - שבוודאי יהרגו ומוטב שיניח אולי יחיה. וחולה שבוודאי ימות, ואין כאן ישראל לרפאותו - מתרפאין מגוי, ואע"פ שממהר להמיתו ושמא יום או יומים יחיה, אין חוששים לחיי שעה, שנאמר 'אם אמרנו נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם, ואם ישבנו פה ומתנו, ועתה לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחינו נחיה ואם ימיתנו ומתנו'.

לא ישא ויתן אדם עם המינים, ואין מתרפאים מהם אפילו לחיי שעה - לפי שהמינות מושכת וחוששים שמא ימשך אחריהם. בן דמא בן אחותו של ר' ישמעאל הכישו נחש, ובא יעקב איש כפר סכניא (שהיה מין) לרפאותו, ולא הניחו ר' ישמעאל, א"ל ר' ישמעאל אחי הנח לו וארפא ממנו ואביא מקרא מן התורה שהוא מותר (וחי בהם), ולא הספיק לגמור עד שיצתה נשמתו ומת, קרא עליו ר' ישמעאל אשריך בן דמא שגופך טהור ויצתה נשמתך בטהרה, ולא עברת על דברי חביריך שאמרו ופורץ גדר ישכנו נחש שאין לו רפואה כלל, ולא נאמר וחי בהם אלא בצנעא ולא בפרהסיא.

אם אומרים לאדם עבוד עבודת כוכבים ואל תהרג - לרבי ישמעאל יעבוד ואל יהרג, שנאמר וחי בהם ולא שימות בהם. ובפרהסיא לא, שנאמר ולא תחללו את שם קדשי.

יום שני פרשת תרומה - כ"ז שבט תשע"ח

דף כ"ח ע"א

לרבה בר בר חנה בשם רבי יוחנן כל מכה שמחללין עליה את השבת - כלומר שיש בה סכנה - אין מתרפאין מהן. אבל מכה שאין בה סכנה מתרפאים מהם (וחולק על רב יהודה לעיל כז). וי"א שמכה שבחלל גופו אין מתרפאים מהם, אבל מכה שעל גב היד וגב הרגל, אע"פ שיש בה סכנה ומחללים עליה שבת, מתרפאים מהם, שאם יראה שהמכה מתקלקלת יעביר מעליה את הסם. וללשון ראשון אין מתרפאים מהם כיון שיש בה סכנה.

כל מכה שצריכה אומד אם יחיה או ימות - מחללין עליה את השבת.

חולי הנקרא 'אישתא צמירתא' כמכה של חלל היא - ומחללים עליה את השבת.

כל מה שהוא מן השפה ולפנים נקרא מכה של חלל ומחללים עליו שבת, ונסתפקו על מכה בשיניים או בחניכיים, אם משום שקשים הם חשוב מכה שמבחוץ, או מאחר שבפנים הם חשוב מכה של חלל. וחולי שיניים הנקרא 'צפדינא' מחללים עליו את השבת, שמתחיל בפה וגומר בבני מעיים. וסימן למכה זו, שנותן דבר לתוך פיו ויוצא דם מבין שיניו. והוא בא ממאכל צונן של חטים שאוכל בימי החורף, או ממאכל חם של שעורים שאוכל בימי הקיץ, או משיירי דג שטיגנהו בשומן היוצא ממנו ובקמח.

רבי יוחנן חלה ב'צפדינא', ריפאה אותו מטרוניתא אחת, שמותר להתרפאות ממנה כדין רופא מומחה, וגילתה לו הרפואה לאחר שנשבע לה 'לאלקא ישראל לא מגלינא', והלך ודרשה ברבים, שלא נשבע אלא שלא יגלה לאלקי ישראל, אבל לעם ישראל יגלה. ואמר לה קודם לכן משום חילול השם. והרפואה היתה במי שאור שמן זית ומלח, ולמר בר רב אשי בשומן אווז שמשחתן באחד מכנפי האווז. אביי שמע מישמעאלי שישרוף גרעיני זיתים שלא הביאו שליש על מרא חדשה וידביק בשורות השינים מבפנים.

רבי אבהו נתרפא ברגליו ע"י מין שהיה רופא מומחה ונסתכן - שהמינים רצו לקיים בעצמם 'תמות נפשי עם פלשתים'.

פצע מחמת חרב הנקרא 'פדעתא' - סכנה היא, ומחללים עליה את השבת. ורפואתו להפסיק את הדם על ידי שחליים בחומץ, ולהעלות את הבשר בשרשים של יבלא ושל סנה. או שיניח תולעים שהתרגגולים מנקרים מן האשפה.

אבעבועות הדומות לענב - שליחי מלאך המות הם, ורפואתם ע"י עשב הנקרא 'טיגנא' בדבש, או ע"י כרפס בין חזק הנקרא 'טיליאי'. ובינתיים יגלגל על כל אבעבועה מין ענב הדומה לה.

נפח העומד באדם - סימן הוא לחולי החמה, ורפואתה, שיכה עליה ששים פעמים באצבע ויקרענה שתי וערב. ודוקא אם לא הלבין ראשה, אבל אם הלבין אינו חושש לה.

דף כ"ח ע"ב

לכאבים בפי הטבעת - יצור שבע גרעינים של אהל אדומים כתולעת בחתיכת בגד של בית הצואר, ויכרוך עליה רצועה של שיער בהמה, ויטבלנה בנטף לבן, וישרפנו, ויפזר את האפר על מקום הכאב. בין כך ובין כך יניח גרעינים של סנה, סדק של כל גרעין נגד סדק שבבשרו. וכל זה בפי הנקב מבחוץ, אבל בפי הנקב למטה, ימחה באור חלב שעירה שלא ילדה, וימשחהו בו. ואם אי אפשר, ישרוף שלשה עלי דילועין שנתיבשו בצל, ויפזר על אותו מקום. ואם אי אפשר, יביא מין חלזון הנקרא 'משקדי חלזוני'. ואם אי אפשר יביא שמן זית ושעוה טרופין יחד, ויתכסה בשחקים של פשתן בקיץ שלא יתחמם יותר מדאי, ובחורף בבגדים של צמר גפן.

לא נבראת הכליה אלא לרפאות בה את האוזן - וכל המשקים קשים לאוזן חוץ ממים של כליות. שקורעין כליה של עז קרח שתי וערב, ומניחה על גחלים לווחשות, וישים באזניו מים היוצאים ממנה כשהם פושרים. ואם אי אפשר, ימיס שומן של חיפושית גסה ויטילנה לתוך האוזן. ואם אי אפשר, ימלא אוזנו בשמן, ויעשה שבע פתילות מ'אספסתא', ויביא בית יד של שום, ויניח רצועה של שיער בראש עלי השום, וידליק בהם את האור, וראשו השני יניח באזנו, וישים אזנו כנגד האש, ויזהר מן הרוח, ויטול אחת ויניח את השניה עד שיכלו כל השבעה. וי"א שימשח שבע פתילות בשמן אספסתא, וישים קצה האחד באור וקצה השני באזנו, ויוציא אחת ויניח את האחרת ויזהר מן הרוח. ואם אי אפשר יניח באזנו מוך צבוע שאינו חבוט, ויקרב את אזנו מול האש, ויזהר מן הרוח. ואם אי אפשר, ימלח קנה בן מאה שנה במלח של אבן הדומה לשיש, וישרפנו וידבקנו באזנו. וכל הרפואות הללו אינן שוות לכל חולי האזן, אלא אותן שיש בהן דבר לח טובים לאוזן יבשה, ורפואות של יבש לאוזן לחה.

מעלין גידי אזנים בשבת - לפי שיש סכנה בדבר. י"א ביד אבל לא בסם, וי"א בסם אבל לא ביד, לפי שעושה חבורה.

עין שמרדה (שרוצה לצאת) - מותר לכוחלה בשבת. ואפילו אם לא שחק סממנים מערב שבת, שוחק בשבת ומביאה דרך רשות הרבים, שמאור העין תלוי בלב ויש סכנה בדבר. וכן מחללים שבת אם נוטף ריר מעינו, או שיש לו נעיצה בעין, או שיוצא לו דם מן העין, או שעייניו דומעות, או קודחות, וכן בתחילת חולי עיינים. אבל על סוף החולי, או שבא לכוחלה כדי להאיר מראית עינו, אסור.

מי שנשכתו צרעה, או שנתחב קוץ בבשרו, או שיש עליו מורסא, או שכואב לו עינו, או שיש לו חולי חמה, ונכנס במרחץ - סכנה היא לו.

צנון יפה לחולי חמה ותרדין לשחפת צוננת - מי שנשכו עקרב ישרה מכתו בחמין, ובצירעה ישרה בצונן. מים חמים לקוץ וצוננים לסדקים, חומץ להקזת דם בכתפיים ודגים קטנים לאחר תענית, והחילוף בכל אלה סכנה היא.

דף כ"ט ע"א

מי שהקיז דם לאחר שאכל שחלים - או שיש לו חולי חמה, או כאב עיניים, סכנה היא לו.

יום שני לאכילת דג יקיז דם, ויום שני להקזת דם יאכל דג. אבל ביום שלישי סכנה היא.

המקיז דם לא יאכל חלב, גבינה, בצלים, שחלים. ואם אכל - יערב רביעית חומץ ורביעית יין וישתה, ולא יפנה אלא למזרחה של עיר שריחה קשה.

מעלין אונקלי בשבת - והוא תנוך שכנגד הלב שנכפף לצד פנים ומעכב את הנשימה. ולרפואתו יקח כף כמון ועשב הנקרא 'ניניא' ו'אגדנא' ו'ציתרי', ואזוב, ללב יערב ביין, וסימנך ויין ישמח לבב אנוש. לשחפת שמחמת רוח יערב במים, וסימנך 'ורוח אלקים מרחפת על פני המים'. ולחולי אשה יולדת יערב בשכר, וסימנך 'וכדה על שכמה'. רב אחא בריה דרבא שחק את כולם ונטל מלא ידו ושתה, ורב אשי שחק כל אחד בפני עצמו ונטל מלא אגודל וזרת. רב פפא לא גרפא מכל אלו עד שאמר לו ישמעאלי שימלא כד חדש במים, ויטיל בו כף דבש, וישאירנו תחת הכוכבים וישתהו למחר, ועשה כן ונרפא.

ששה דברים מרפאין את החולה מחליו ורפואתם רפואה, ואלו הן: כרוב, ותרדין, ומי סיסין יבישה, וקביה, ורחם של בהמה, ויותרת הכבד. וי"א גם דגים קטנים, ולא עוד אלא שדגים קטנים מפרין ומרביין כל גופו של אדם.

עשרה דברים מחזירין את החולה לחליו וחליו קשה, ואלו הן: האוכל בשר שור, שומן, בשר צלי, בשר ציפרים, ביצה צלויה, שחלים, תגלחת, מרחץ, גבינה, וכבד. וי"א גם אגוזים, וי"א גם קשואים. ולמה נקראו קשואים, שקשין לכל גופו של אדם כחברות.

ישראל המסתפר מעובד כוכבים ברשות היחיד - רואה במראה, כדי שייראה כאדם חשוב ולא יהרגהו. ועובד כוכבים המסתפר מישראל, כיון שהגיע לבלוריתו שלשה אצבעות לכל רוח, שומט את ידו, לפי שמגדלה לעבודת כוכבים.

לר"ח בריה דרב איקא שלשה שמועות האמורות לענין שפוד, שפחות, וגומות - נאמרו על ידי רב מלכיו. ושמועות שנאמרו לענין בלורית, אפר מקלה, וגבינה - נאמרו על ידי רב מלכיה. ולרב פפא: שמועות שבאו לפרש משנה וברייתא, והן שפחות בלורית וגבינה - נאמרו על ידי רב מלכיה, ושלשה שבאו לפרש שמעתא, והן שפוד גומות ואפר מקלה - נאמרו על ידי רב מלכיו, והסימן הוא 'מתניתא מלכתא'.

דף כ"ט ע"ב

אלו דברים של עובדי כוכבים אסורין בהנאה: היין, והחומץ של עובדי כוכבים שהיה מתחלתו יין, וחרס הדרייני ששוריהו במים ויוצא יין הנבלע בו, ועורות לבובין, שקורעין כנגד הלב ומוציאין את הלב דרך נקב. ולרשב"ג אם הקרע שלו עגול אסור, ואם הוא משוך מותר שאין עושין כן לע"ז.

בשר הנכנס לעבודת כוכבים מותר, והיוצא אסור, שהוא כזבחי מתים.

ההולכים לבית ע"ז, אסור לשאת ולתת עמהם, שהולך ומודה לע"ז, וגם משום שקונים לצורך ע"ז. והבאים משם, מותרים.

נודות העובדי כוכבים וקנקניהן, ויין של ישראל כנוס בהם - לרבי מאיר אסורים בהנאה, ולחכמים אין איסורם איסור הנאה. חרצנים וזגין של עובדי כוכבים - לרבי מאיר

אסורים בהנאה, ולחכמים לחים אסורים יבשים מותרים.

מזרייס וגבינת בית אונקלי של עובדי כוכבים - לרבי מאיר אסורים בהנאה, ולחכמים רק באכילה. ר' ישמעאל שאל לרבי יהושע למה אסורים באכילה, והשיב לו שמעמידים אותה בקיבת נבילה, שאלו מקיבת עולה שהיא חמורה ומכל מקום אין מועלים בו, השיב לו שמעמידים אותה בקיבת עגלי ע"ז, וכששאלו מדוע לא אסרוה בהנאה, השיאו לדבר אחר ולא השיב לו.

יין שנתנסך לע"ז אסור בהנאה - שנאמר 'אשר חלב זבחימו יאכלו ישתו יין נסיכם', מה זבח אסור בהנאה כך יין. וזבח אסור שנאמר 'ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים', מה מת אסור בהנאה כך זבח, ובמת אנו למדים 'שם שם' מעגלה ערופה, שנאמר בה כפרה כקדשים.

חומץ שלנו, ויין מבושל שלנו, שביד עובד כוכבים - אין צריך חותם בתוך חותם, שאין מנסכים חומץ ויין מבושל, ואין חשש שהחליף בשלו שגם בחותם אחד אינו טורח לזייף. אבל יין של גוי שהחמיץ, ויין מבושל שלו, אסור, שאין האיסור נפקע במה שהחמיץ או נתבשל.

יום רביעי פרשת תרומה - כ"ט שבט תשע"ח

דף ל' ע"א

יין מבושל ו'אלונתית' - והוא יין ישן ומים צלולים ואפרסמון - של עובדי כוכבים, אסורים. ואם לקחה הגוי מיד הישראל כשהיא עשויה, מותרת.

עושים בשבת 'אנומלין' - והוא יין ודבש ופלפלין. ואין עושים 'אלונתית', לפי שהיא עשויה לרפואה להצטנן מבית המרחץ.

יין מזוג - לרבה ורב יוסף אם הוא מזוג הרבה, אין בו משום גילוי. ואם הוא מזוג ולא מזוג, נחש שותה אותו ואסור, ואע"פ שאינו מוסר נפשו אלא על יין שאינו מזוג. ואם הנחש עצמו מזוג, הוא שותהו ומוסר נפשו לשתותו ואסור. לרב אשי אין סומכין על חילוק זה כיון שיש סכנה בדבר, וכל מזוג אסור. וכן פסק רבא הלכה שכל יין מזוג יש בו משום גילוי, ויש בו משום יין נסך.

יין מבושל - אין בו משום ניסוך, ואין בו משום גילוי.

היה ישן ליד מים מגולים - לרב חלקיה בר טובי אימת הישן על הנחש ואינו שותה ממנו. ודוקא ביום, אבל בלילה אסור. ואין הלכה כדבריו, אלא גם ביום אסורים, שאין 'אימת ישן עליהם'.

רב לא שתה משקים של גוי - שאינו מקפיד על גילוי. אבל של אלמנה מישראל היה שותה, ששומרת על מנהגי בעלה. שמואל לא שתה משל אלמנה, שאין עליה אימת בעלה ואינה מכסה את מימיה, ומשל גוי היה שותה, שאע"פ שאינו מקפיד על גילוי, הוא מכסה את המים משום נקיות. וי"א שלא שתה לא משל גוי ולא משל אלמנה.

שלש יינות אין בהן משום גילוי, ואלו הן: חד, והוא יין חזק שטעמו כחומץ. מר, והוא הנקרא 'ירנקא' שהוא רע ומר. מתוק, שהומתקו הענבים בשמש ואינו הגון, שהנחש אינו שותה מכל אלו מחמת רעתם. ולרב חמא שנו שלשה שהנחש אינו שותה מהם משום שבחם, והם יין חריף מחמת פלפלין שנתנו בו, מר והוא יין הנקרא 'אפסינתין', ומשקה משובח ומתוק הנקרא 'מי בארג'.

יין מתוק שבא מעסיא, ונקרא 'קרינא' - אין בו משום גילוי, שהנחש אינו שותה ממנו. ובמקומו יש בו משום גילוי, ש'חמר מדינה' הוא והנחשים רגילים בו.

דף ל' ע"ב

יין שהקרים - שהתחיל להחמיץ - עד שלשה ימים יש

בו משום גילוי ומשום יין נסך, מכאן ואילך לרבא אין בו משום גילוי ולא משום יין נסך, ולנהרדעי יש בו משום גילוי, שלפעמים הנחש שותהו.

יין חדש מגיתו שהתחיל את תסיסו - שלשה ימים אין בו משום גילוי.

שחלים שחוקים בכלי ויין או מים נתונין בהם - אין בהם משום גילוי. ובני גולה נהגו בהם איסור. ואם יש בו חומץ מותר, שהנחש מתחכך בו ואינו שותה ממנו.

כותח הבבלי אין בו משום גילוי - ובני גולה נהגו בו איסור. ואם יש בו כמין נשיכת נחש, חוששים.

מי טיף טיף - והוא כלי שתחת חבית שמקבל יין הנוטף - אין בו משום גילוי. והוא שמטפטף תדיר והטיפים תכופות ורודפות זו את זו, והנחש שומע ובורח.

פי תאנה אין בו משום גילוי - וכן אמר רבי אליעזר: אדם אוכל ענבים ותאנים בלילה ואינו חושש, שנאמר שומר פתאים ה'.

שלשה מיני ארס הן: של בחור שוקע, של בינוני מפעפע, ושל זקן צף, ואע"פ שכחו מתחזק כשמזקין, ארסו נחלש.

שלשה כל זמן שמזקינין גבורה מתוספת בהן - דג, נחש, וחזיר.

חבית שנתגלה, אף על פי ששתו ממנה תשעה ולא מתו - לא ישתה ממנה עשירי, שמא שתה ממנו נחש בחור והארס שלו למטה. מעשה ששתו תשעה ולא מתו, ושתה עשירי ומתו. וכן אבטיח שנתגלתה, ואכלו ממנה תשעה ולא מתו, לא יאכל ממנה עשירי. מעשה היה שאכלו תשעה ולא מתו, ואכל עשירי ומתו.

מים שנתגלו - לא ישפכם ברשות הרבים, ולא ירביץ בהן את הבית, ולא יגבל בהן את הטיט, ולא ישקה מהן בהמתו, ולא בהמת חבירו. ולא ירחץ בהם פניו וידי ורגליו, ולאחרים אין איסור אלא במקום שיש סירטא, אבל בגב היד וגב הרגל ועל הלחיים מותר. ומותר להשקותו לחתול שלו, שאע"פ שהוא מכחיש חוזר לבריאתו. אבל לא ישקה חתול של חבירו, שמא ירצה למכרו כשהוא כחוש ויפסידנו.

יום חמישי פרשת תרומה - ל' שבט תשע"ח

דף ל"א ע"א

שלשה יינות הן: יין נסך אסור בהנאה, ומטמא טומאה חמורה בכזית. סתם יינם אסור בהנאה, ומטמא טומאת משקין ברביעית. המפקיד יינו אצל עובד כוכבים, אסור בשתיה ומותר בהנאה. ואם ייחד לו קרן זוית, מותר גם בשתיה. וזו שיטת חכמים, אבל לרבי אליעזר מותר בכל אופן גם בשתיה.

המפקיד פירותיו אצל עובד כוכבים - הרי הן כפירותיו של עובד כוכבים לשביעית ולמעשר, לפי שהוא מחליפם בשלו.

הלוקח או השוכר בית בחצירו של עובד כוכבים, ומלאוהו יין, ומפתח או חותם ביד ישראל - לרבי אליעזר מותר גם בשתיה. ולחכמים אסור לעשות כן, ואם עשה מותר בהנאה ואסור בשתיה. והלכה כרבי אליעזר.

לרבי אלעזר הכל משתמר בחותם אחד חוץ מיין - שסובר כרבי אליעזר, ולרבי יוחנן גם יין משתמר בחותם אחד כדעת כחכמים. וי"א שהכל סוברים כחכמים שלא די בחותם אחד, ונחלקו לענין חותם בתוך חותם, שלרבי אלעזר אסרו חכמים גם בחותם בתוך חותם, ולרבי יוחנן מודים בחותם בתוך חותם משתמר.

ואלו חשובים חותם בתוך חותם: א. כפה מזרק על פי החבית, וטח בטיט סביבות פי המזרק לדופני החבית. ב. כפה סל ע"פ חבית מגופה, והסל מהודק בחבית. אבל אם אינו מהודק לא. ג. גוד של עור מלא יין, שקשור ומונח בתוך דיסקיא של עור וחתמו, ופיו למטה. אבל אם פיו למעלה, לא. ואם כפף פי הגוד כשהוא קשור לתוכו, ושוב חזר וקשרו, גם בלא דיסקיא נקרא חותם בתוך חותם.

בראשונה היו אומרים יין של מקום הכותים אסור מפני הגויים הסמוכים להם - שאין הכותים מקפידים על מגע הגוי. חזרו לומר חביות פתוחות אסורות, אבל סתומות מותרות, ודווקא בין הגיתות שהכותי ירא ונזהר שלא יגע הגוי, שמא יראוהו ויפסיד. אבל שלא בין הגיתות, אפילו סתומות אסורות בין בעיר ובין בדרך.

דף ל"א ע"ב

השולח חבית של יין ביד כותי, ושל ציר ושל מזרייס ביד עובד כוכבים - אם מכיר חותמו וסתמו מותר, ואם לאו אסור, שהכותי לא נזהר על מגע עובד כוכבים.

שכר של עובדי כוכבים - לרמי בר חמא בשם רבי יצחק אסור משום חתנות, שלא ירגיל לעשות משתאות אצל עובד כוכבים ויתן עיניו בבתו. ולרב נחמן אסור משום גילוי. ואע"פ שאין ששותים שכר מגולה שהנחש אינו שותהו, הם משהים את המים שעושים מהם השכר עד שיהיו צלולים. וגם את הישן שאינו אסור משום גילוי אסרו, גזירה אטו חדש.

כל דבר גילוי שהשהו אותו עד שנתיישן - מותר, שארס הנחש אינו מניחו להתיישן. וכן יין מגתו חדש שנתגלה עד שלא החמיץ, והחמיץ, מותר, שאילו שתה בו נחש לא היה מניחו להחמיץ.

רב פפא הוציא לו הגויים שכר ושתה בפתח החנות, ורב אחאי שתה כשהביאוהו לביתו, שסברו שהאיסור משום חתנות, ורב אחאי עשה הרחקה יתירה.

רב שמואל בר ביסנא לא שתה יין ושכר מחשודים שלא הקפידו על יינם של עובדי כוכבים - יין משום חשד יין נסך, ושכר אטו יין.

רב התיר שכר של גויים לאדם בריא - שאע"פ שאינם מקפידים על גילוי, טעם המר של הכשות שורף את הארס, ואין בו כח להלקות לבריא. אבל לחולה אסור, לפי שהוא מזיקו.

כל השרצים יש להם ארס - של נחש ממית, ושל שרצים אינו ממית.

הגויים הנפוחים ששותים משקים מגולים אינם מתים - לפי שאוכלים שקצים ורמשים גופם מתחמם.

יום שישי פרשת תרומה - א' אדר תשע"ח

דף ל"ב ע"א

חומץ של שכר של גויים אסור - שמערבים בו שמרים של יין נסך. ומה שמביאים מן האוצר מותר, שאם היה מעורב בו היה מסריח כשמששים אותו.

חרס הדרייני אסור בהנאה - שבימי הדריינוס היתה קרקע בתולה שלא עבדה אדם מעולם, עבדה ונטעה והוציאה יין חזק, והניחוהו בכלי חרס חדשים ובלעו את היין, והגויים נושאים עמהם שברים מכלים אלו לכל מקום, ומניחים אותם במים ויש להם טעם יין, ויין ראשון שלנו כשלישי שלהם.

הרוצה בקיומו של יין נסך לצורך דבר אחר - כגון לסמוך כרעי המטה בחרס הדרייני, י"א שאסור, וי"א שמותר. (והלכה כדברי האוסר). וגם לדברי המתיר אסור לעשות

דף ל"ג ע"ב

קנקנים של עובדי כוכבים חדשים וגרודים - מותרים. ישנים או מזופפים אסורים. ואם נתנו בהם מים שלשה ימים ועירו אותם כל מעת לעת מותרים. וכן יכול לכתחילה ליתן בהם ציר ומוריים ומותרים מיד, שהציר שורף את היין הנבלע ומכלה אותו. וכן אם החזירים לכבשן האש ונשרה זיפתם מותרים, שאם ציר שורף כל שכן האור. ולרב אשי מותר גם אם לא נשרה הזפת לגמרי, אלא נטרופף.

הכניס קיסמין דולקים לתוך הקנקן עד שנשרה זפתו - י"א שאסור וי"א שמותר, ולהלכה אסור.

לרב נחמן ורב יהודה אסור להכניס בכלים של גויים שכר כדי להכשירם - ולרבא מותר. רבינא התיר לרב חייה בר רב יצחק, וטעה ונתן בו יין, ואע"פ כן לא חזר בו לגזור על שכר אטו יין, שאמר מקרה הוא.

כלי נתר, שעשוי מקרקע שחופרים משם צריף - אין לו טהרה עולמית.

גוי שאנס כלים מישראל והכניס בהם יין - משכשכם במים ומותרים, שדבר שאין מכניסו לקיום הוא. וכן כדים של גויים העשויים מקרקע שחמתית, וכלי חרס ממקום שקרקעיתו קשה, הואיל ואין בולעים הרבה, משכשכם במים ומותרים.

כוסות של חרס - שתה בהם הגוי פעם ראשון, אסורים. שתה בהם רק פעם שני, לרב אסי אסור ולרב אשי מותר. וי"א שגם בפעם שני לדברי הכל אסור, ונחלקו כששתה בהם פעם שלישי. ולהלכה פעם ראשון ושני אסור, ופעם שלישי מותר.

כלי חרס המצופים באבר - לרב זביד לבנים ושחורים חלקים, מותרים, וירוקים אסורים, שיש בהם קרקע מחפורת של צריף ובולעים הרבה. וכן לבנים ושחורים שיש בהם בקעים וסדקים, אסורים. ולמרימר כולם מותרים, לפי שיין נסך תשמישו בצונן. ולענין חמץ בפסח שתשמישו בחמין, גם שחורים ולבנים חלקים אסורים, כיון שדפניהם מזיעים וודאי בלעו, והתורה העידה על כלי חרס שאינו יוצא מידי דופן לעולם.

יום ראשון פרשת תצוה - ג' אדר תשע"ח

דף ל"ד ע"א

שאלו מרבי עקיבא אם מתענים לשעות, ואם קנקנים של גויים אסורים או מותרים, ובמה שימש משה כל שבעת ימי המלוואים - ולא היה בידו להשיב. והשיבו לו בבית המדרש שמתענים לשעות, ואם השלים מתפלל תפלת תענית. וקנקנים של גויים לאחר י"ב חודש מותרים בלא שום תיקון, ומשה שימש שבעת ימי המלוואים בחלוק לבן, ולרב כהנא בחלוק לבן שאין בו שפה.

חרצנים וזגים של עובדי כוכבים - לחים, והם בכל י"ב חודש לאחר שנסחטו, אסורים בהנאה. יבשים, והם לאחר י"ב חודש, מותרים אפילו באכילה.

שמרי יין של גויים - וקנקנים שלהם בין אדומים בין שחורים, וחמת של עובדי כוכבים שנושאים בו יין למרחוק, ופסולת ענבים, לאחר י"ב חודש מותרים.

דף ל"ד ע"ב

מוריים של גוי אומן - בפעם ראשון ושני מותר, ששומן שלה מרובה ואין צריך להטיל בה יין. אבל בפעם שלישי אסור, שצריך להטיל בה יין. וכן דג טהור הנקרא 'חילק' של אומן מותר, שמבדיל מעמה דגים טמאים כדי שלא תתקלקל טעמה.

רבי אבא הושיב שומרים על ספינה שהיה בה מוריים

מנודות של עובדי כוכבים שטיחים לחמור, שמא יבקע נודו ויטלנו ויתפרנו על גבי נודו, ויתן יינו של עובד כוכבים טעם ביינו. וקנקנים של עובדי כוכבים מותרים גם לדברי האוסר, לפי שאין האיסור נמצא בעין.

כלים של עובדי כוכבים שייך של ישראל כנוס בהן - אסור בשתיה ומותר בהנאה. העיד שמעון בן גודא לבנו של רבן גמליאל על רבן גמליאל ששתה ממנו, ולא הודו לו. ובמקום אחר שנינו שהודו לו, לפי שכל סיעתו לא הודו לו, אבל בנו הודה לו. וי"א שלשמעון בן גודא לא הודה, ולבן גודע הודה.

דף ל"ב ע"ב

עורות לבובין אסורים בהנאה. ואיזהו עור לבוב - כל שקרוע כנגד הלב, ויש בו נקב עגול כמין ארובה. יש עליו קורט דם, אסור שבידוע שנעשה בחיי הבהמה כדרך שעושים לע"ז. אין עליו קורט דם מותר, שאחר הפשטו אירע בו ולא נעשה לע"ז. ודוקא שלא מלחו, אבל אם מלחו אסור, שמא המלח העבירו.

לרשב"ג אסור רק כשהקרע שלו עגול - אבל משוך מותר. והלכה כדבריו. ולמדנו מזה שחכמים חולקים עליו.

בשר הנכנס לע"ז מותר - לפי שעדיין לא הקריבוהו. ולרבי אלעזר אסור בהנאה, שסתם מחשבת גוי לעבודה זרה, ומשעת שחיטתה נאסרה.

בשר היוצא מע"ז אסור - שבוודאי נעשה תקרובת לע"ז. והוא כזבחי מתים ומטמא באהל, שנאמר 'ויצמדו לבעל פעור ויאכלו זבחי מתים'.

גוי ההולך לתרפות (למקום ע"ז) - בהליכה אסור לשאת ולתת עמו, שמא ילך ויודה לע"ז, ובחזרה מותר שכבר הלך. ישראל ההולך לתרפות בהליכה מותר, שמא יחזור בו ולא ילך. בחזרה אסור, כיון שדבק בה יחזור לע"ז להודות לה. ואם הוא מומר שבוודאי ילך, גם בהליכה אסור.

שבת קודש פרשת תרומה - ב' אדר תשע"ח

דף ל"ג ע"א

עובד כוכבים ההולך ליריד - בין בהליכה בין בחזרה מותר לשאת ולתת עמו, שמן הסתם מכר יין ובגדים ואין דמיו דמי עבודה זרה. אבל ישראל ההולך ליריד, בהליכה מותר ובחזרה אסור, שמן הסתם מכר ע"ז, כי אם היה לו דבר אחר למכור היה מוכרו כאן.

גוי החוזר מבית ע"ז מותר לשאת ולתת עמו רק אם אין הולך בחבורה - אבל אם חזר בחבורה אסור, שדעתו לחזור.

נודות של גויים - גרודים (שאינן בהם זפת) חדשים, מותרים, שהעור לא בלע בכניסת יין לזמן מועט. אבל ישנים, או מזופפים בזפת אפילו חדשים, אסורים.

אם הגוי התיך את הזפת לתוך הנודות ועיבדם - וישראל נתן לתוכם יין בעוד שהזפת חם כדי שיטול טעם מרירתו של זפת, וישראל שני עומד על גביו, אינו חושש. אבל אם אין אחר עומד על גביו, אסור, שמא ניסך הגוי את היין בזמן שהישראל טרוד. ולרב זביד מותר גם אם הגוי נותן את היין וישראל עומד על גביו, שאותו יין הולך לאבוד בזפת ובטל טעמו, והוא כזורק מים בטיט.

גוי שנתן יין בכלי מלא מלח של ישראל - אסור גם לרב זביד, אע"פ שהיין כלה במלח, כיון שאינו הולך לאיבוד.

גוי שגזל נודות מישראל והכניס בהם יין והחזירם - ממלא אותם במים שלשה ימים, וכל מעת לעת מערה ונותן מים אחרים, ומותרים. ואפילו לנודות שהיו שלהם ובלעו יין נסך מתחילתם, ואפילו בקנקנים של חרס.

שהגיעה לנמל עכו - ולא חשש שכבר הטילו בה יין קודם לכן, שעד הנה היה היין ביוקר. ולא חשש שעגנה בנמל צור שהיין בזול שיש שם הפשרת השלגים.

גבינת 'בית אונייקי' אסורים לרבי מאיר - שרוב עגלים של אותה עיר נשחטים לע"ז, ואע"פ שרק מיעוט גבינות מעמידים אותם בקיבת עגלים, רבי מאיר חושש למיעוט. אבל אילו היו רק מיעוט עגלים נשחטים לעבודה זרה, היה זה מיעוטא דמיעוטא שאין חוששים אפילו לרבי מאיר. ואע"פ שלריש לקיש אין מחשבים מעבודה לעבודה, היו עובדים בגמר שחיטה עצמה לע"ז.

השוחט את הבהמה לזרוק דמה או להקטיר חלבה לע"ז - לרבי יוחנן אסורה, שלמדים חוץ מפנים שמחשבין מעבודה לעבודה. ולריש לקיש מותרת.

המקדש בפרש שזר הנסקל - מקודשת, בפרש עגלי ע"ז אינה מקודשת, מן הסברא ומן הכתוב, שעגל ע"ז רוצה בפרשו שייראה שזן, ובשזר הנסקל אין צריך שייראה כשזן, ובע"ז נאמר 'לא ידבק בידך מאומה מן החרם', ובשזר הנסקל נאמר 'ולא יאכל את בשרו', בשרו אסור ופרשו מותר. ושניהם שנינו במשנה, ממה שהשיב רבי ישמעאל לרבי יהושע שאם מעמידים בקיבת עולה מותר, ובקיבת עגלי ע"ז היה אסור בהנאה. ומה שלא השיב רבי יהושע שאין אסורה בהנאה לפי שאין איסורה בעין, הוא משום שמעמידים בה חשוב כמו בעין.

יום שני פרשת תצוה - ד' אדר תשע"ח

דף ל"ה ע"א

כי טובים דודיך מיין - אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה עריבים עלי דברי דודיך (דברי סופרים), יותר מינה של תורה (תורה שבכתב). רבי יהושע השיאו לרבי ישמעאל מפסוק זה לאחר שהשיב עליו, לפי שנאמר בה 'ישקני מנשיקות פיהו', כלומר חשוק שפתותיך זו בזו ואל תבהל להשיב.

גבינות עובדי כוכבים גזירה חדשה היא ואין מפרשים טעמה - שכל גזירה שגזרו בירושלים לא גילו טעמה עד י"ב חודש, שמה יזלזל בה אחד שאינו סובר מטעם זה.

ונחלקו אמוראים בטעם איסור הגבינות: א. לריב"ל משום ניקור, והקשו עליו שאם כן יהיה היבש והישן מותר, שהארס אינו מניחו לייבש או ליישן. ב. לרבי חנינא לפי שאי אפשר לה בלא צחצוחי חלב בין גומות הגבינה, ואסור משום חלב שחלבו עכו"ם. ג. לשמואל מפני שמעמידין אותה בעור קיבת נבילה, אבל הקיבה עצמה מותרת לאחר שחזר בו רבי יהושע מפני תשובת רבי ישמעאל. ד. לר"א בר אהבה משום שמחליקין פניה בשומן חזיר. ה. לרב חסדא משום שמעמידים אותה בחומץ. ו. לרב נחמן שמעמידים אותה בשרף היוצא מפירות ערלה. והקשו על דבריו ועל דברי רב חסדא למה לא אסרום בהנאה.

דף ל"ה ע"ב

המעמיד בשרף היוצא מפנים של ערלה - אסור. והמעמיד משרף היוצא מן העלין או העיקרין, לרבי אליעזר אסור ולרבי יהושע מותר.

'לריח שמניך טובים' - למה ת"ח דומה לצלוחית של פלייטין, מגולה ריחה נודף, מכוסה אין ריחה נודף, כלומר כשמלמד תורה לתלמידים יוצא לו שם. ולא עוד אלא דברים שמכוסים ממנו מתגלים לו, שנאמר 'עלמות אהבוך', קרי ביה עלומות. ולא עוד אלא שמלאך המות אוהבו, קרי ביה על מות. ולא עוד אלא שנוחל שני עולמות, קרי ביה עלומות.

אלו דברים של עובדי כוכבים אסורים באכילה ומותרים

בהנאה: חלב שחלבו גוי ואין ישראל רואהו, פת ושמן שלהם, שלקות וכבשין שזרכן לתת לתוכן יין וחומץ, טרית טרופה (דגים קטנים שנטרפו וחוששים שטמאים מעורבים בו), וציר שאין דגה כלבית שוטטת בו (שזרכו לגדול מאליו בציר של טהורים ולא בשל טמאים), והחילק (מין דג טהור שעדיין לא גדלו בה סנפיר וקשקשת), וקורט של חלתית משום שמנונית הסכין שחותכים אותו, ומלח שלקונדית (מבואר בדף ל"ט ע"ב).

חלב של גוי אסור שמא עירב בו חלב טמא - ואם רוצה להעמידו לגבינה, ללשון ראשון מותר, שחלב טהור עומד וחלב טמא אינו עומד. אבל אם משתמש בחלב עצמו, לא די במה שיעמיד מעט ממנו לראות אם הוא עומד, שגם בטהור יש 'נסיוב' שאינו עומד, ואי אפשר לידע אם אין מעורב בו חלב טמא. וללשון שני אסור גם להעמיד כולו לגבינה, שבתוך הגומות יש קצת שאינו עומד, ואפשר שהוא מן החלב הטמא.

פת גויים אסורה משום חתנות. והעם היו סבורים שהתירה רבי - שפעם אחת הביא גוי לפניו פת פורני בשדה, ותמה על מה שאסרוהו חכמים גם בשדה, שאין לחוש שימשך עמו כיון שהוא באקראי. אבל באמת לא התירה. וי"א שהלך רבי למקום אחד וראה פת דחוק לתלמידים, אמר אין כאן פלטר, כסבורים העם פלטר עובד כוכבים, והוא לא אמר אלא פלטר ישראל. ואפילו לפי סברתם שנתכוין לפלטר עובד כוכבים, לא התירו אלא כשאין פלטר ישראל, ולרבי יוחנן רק בשדה ולא בעיר. רבא וי"א רב נחמן בר יצחק הורה שלא לומר שמועה משמו של אייבו, לפי שאכל פת בשדות אצל מצרים.

יום שלישי פרשת תצוה - ה' אדר תשע"ח

דף ל"ז ע"א

איסור שמן של גויים - לרב, דניאל גזר עליו, שנאמר 'וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפת בג המלך וביין משתיו', בשתי משתאות הכתוב מדבר, יין ושמן. ומפרש רב שעל לבו שם ולכל ישראל הורה. ולא גזר אלא בעיר, ותלמידי הלל ושמאי גזרו עליו בין י"ח דבר גם בשדה. ולשמואל זליפתם של כלים אסורים אוסרתם, אבל דניאל רק על לבו שם, ולכל ישראל לא הורה.

ר' יהודה הנשיא ובית דינו התירו את השמן - לשמואל שסוברים נותן טעם לפגם מותר, ולרב לא דרשו מן הכתוב שדניאל גזר עליו. ואע"פ שתלמידי הלל ושמאי גזרו עליו, ואין בית דין יכול לבטל דברי בית דין חבירו אלא אם גדול ממנו בחכמה ומנין, ובי"ח דבר גם אם יתירנו אליהו ובית דינו אין שומעין לו, היינו משום שפשט איסורו ברוב ישראל, אבל איסור שמן לא פשט ברוב ישראל. וסמכו על כך שאין גוזרים גזירה על הצבור אלא אם רוב צבור יכולים לעמוד בה.

דף ל"ז ע"ב

א. לבאלי בשם רב פיתן שמנן יינן ובנותיהם כולן מי"ח דבר הן - וגזרו על בנותיהם שמתמאות כנידות מעריסותן. ולגניבא בשם רב גזרו בכולן משום עבודת כוכבים, על פיתן ושמנן משום יינן, ועל יינן משום בנותיהם, ועל איסור ייחוד בבנותיהם משום דבר אחר (ע"ז). ועוד גזרו על תינוק עובד כוכבים שמתמא בזיבה, שלא יהא תינוק ישראל רגיל אצלו במשכב זכור.

לא תתחתן בהם - לחכמים אין איסור חיתון מן התורה אלא בשבעה אומות, ולרבי שמעון גם בשאר אומות, שנאמר 'כי יסיר את בנך מאחרי' לרבות כל המסירות. ואין איסור מן התורה אלא דרך חתנות, ובית דינו של שם גזרו דרך זנות לגוי הבא על בת ישראל, שנאמר 'הוציאוה ותשרף'.

וישראל הבא על הגויה בפרהסיא, הלכה למשה מסיני היא, שהבועל ארמית קנאים פוגעים בו. ובצינעא, גזרו בית דין של חשמונאי שחייב משום נשג"א (נדה, שפחה, גויה, אשת איש), וי"א נשג"ז (נדה, שפחה, גויה, זונה).

איסור ייחוד - באשת איש יש לו רמז מן התורה, שנאמר 'כי יסיתך אחיך בן אמך', וכי בן אם מסית בן אב לא, אלא בן מתייחד עם אמו ואין אחר מתייחד עם כל עריות שבתורה. ובית דינו של דוד גזרו על בת ישראל פנויה, ותלמידי ב"ש וב"ה גזרו על ייחוד עובדת כוכבים.

תינוק עובד כוכבים - לרבי מטמא בזיבה בן יומו, ולרבי חייא מבן תשע שנים ויום אחד הואיל וראוי לביאה. והורה רבי לאחוז בדברי רבי חייא, ותינוקת מטמאה מבת שלש שנים ויום אחד שראויה לביאה, ואע"פ שאינה יודעת להרגיל כמו תינוק בן תשע.

יום רביעי פרשת תצוה - ז' אדר תשע"ח

דף ל"ז ע"א

רבי יהודה נשיאה לא רצה להתיר גם את הפת, לפי שכבר התיר שני דברים - א. שמן של גויים. ב. מי שאמר לאשתו זה גיטך אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש, ומת בתוך י"ב חודש, שמוותרת לינשא. ואילו היה מתיר דבר שלישי, היו קורין לבית דינו 'בי דינא שריא'. ולא הודו לו שמוותרת לינשא בכל שעתו (כל ימיו), וי"א כל סיעתו.

רבי אלעזר נסתפק אם רבי יהודה נשיאה התירה לינשא מיד כשמת, כיון שלא יבוא מעתה, או רק לאחר י"ב חודש שנתקיים התנאי. וספק זה קיים גם באומר הרי זה גיטך מעכשיו אם לא באתי מכאן עד י"ב חודש ומת בתוך י"ב חודש, שהוא גט לדברי הכל כיון שאמר מעכשיו, אם מותרת מיד כיון שלא יבוא, או שמוותרת רק לאחר י"ב חודש שנתקיים התנאי.

הכל מודים שהמגרש 'לכשתצא חמה מנרתיקה' - שהגט חל כשתצא חמה, ואם מת בלילה, גט לאחר מיתה הוא. ואם אמר 'על מנת שתצא חמה מנרתיקה', ומת בלילה, תנאי הוא והגט חל מחיים, שכל האומא על מנת כאומר מעכשיו. ומחלוקת רבי יהודה נשיאה ורבנן כשאומר 'אם תצא', שרבי יהודה סובר כרבי יוסי שזמנו של שטר מוכיח עליו, וכאילו אמר מהיום אם מתי, וחכמים לא סברו כרבי יוסי, והרי הוא כזה גיטך אם מתי שאין גט לאחר מיתה.

רבי יוסי בן יועזר איש צרידה נקרא 'יוסף שריא', לפי שהעיד על שלשה דברים שהם מותרים:

א. על מין חגב הנקרא 'אייל קמצא' שהוא טהור. - ונחלקו אמוראים בביאורו, לרב פפא הוא הנקרא 'שושיבא' שראשו ארוך, ולדברי חכמים ראשו ארוך אסור, ולרבי יוסי מותר. לעולא הכל מודים שראשו ארוך אסור, ונחלקו במין הנקרא 'סוסביל' שכנפיו חופין את רובו על ידי הדחק, ונחלקו אם רוב כל דהו בעינן או רובא דמינכר בעינן.

דף ל"ז ע"ב

המשך עדותו של רבי יוסי בן יועזר:

ב. עוד העיד רבי יוסי על דם ומים שבבית המטבחים בעזרה שאין להם טומאת משקין - לרב טהורים לגמרי, שכל טומאת משקין מדרבנן, ובמשקים אלו לא גזרו טומאה. ולשמואל טהורים מלטמא אחרים אבל יש להם טומאת עצמן, שסובר טומאת משקים מן התורה, ולטמא אחרים מדרבנן, ובמשקים אלו לא גזרו שיטמאו אחרים.

ג. עוד העיד שהנוגע במת טמא. ונחלקו אמוראים בביאורו: למר זוטרא בריה דרב נחמן בשם רב נחמן מן התורה הנוגע במת עצמו טמא שבעה, והנוגע במי שנוגע במת בחיבורים

(בשעה שנוגע במת), טמא שבעה, ושלא בחיבורים טמא טומאת ערב, שנאמר 'הנוגע במת לכל נפש אדם וטמא שבעת ימים', ונאמר 'וכל אשר יגע בו הטמא יטמא' ומשמע שבעת ימים, ונאמר 'והנפש הנוגעת תטמא עד הערב', הא כיצד, כאן בחיבורין כאן שלא בחיבורין. וגזרו חכמים גם על הנוגע שלא בחיבורים שטמא שבעה, ורבי יוסי העמידו על דין תורה. ולרבא בשם רב נחמן התיר להם ספק טומאה ברשות הרבים, ואע"פ שהלכה היא שלמדים מסוטה, אין מורין כן, והוא הורה להם.

רבי ינאי הורה לאלו שאירע להם ספק טומאה ברשות הרבים שיטבלו.

שלקות של גויים אסורים מדרבנן - ומצאו לו אסמכתא מן הכתוב, שנאמר 'אוכל בכסף תשביירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי', מה מים שלא נשתנו מברייתם על ידי האור, אף אוכל שלא נשתנה מברייתו על ידי האור. אבל חטין ועשאן קליות שלא נשתנו מברייתן, או חטיין וטחנן שלא נשתנו על ידי האור, מותרים.

יום חמישי פרשת תצוה - ז' אדר תשע"ח

דף ל"ח ע"א

י"א בשם רב שכל הנאכל כמות שהוא חי, אין בו משום בישולי גויים. וי"א בשמו שכל שאינו נאכל על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אין בו משום בישולי גויים. ונפ"מ לדגים קטנים ופטירות ודייסא, שללשון ראשון אין בהם משום בישולי גויים לפי שאין נאכלים חיים, וללשון שני יש בהם לפי שאין עולים על שולחן מלכים.

דגים קטנים מלוחים אין בהם משום בישולי גויים - שנאכלים חיים מחמת מלחן. ואם צלאן הגוי, סומך ישראל עליהם משום עירובי תבשילין. ואם טיגן במזרייס שומן דגים עם קמח, אסור, שהקמח עיקר והוא אינו נאכל חי.

גוי ששרף ראש בהמה כדי להעביר את השיער - מותר לאכול מראש אזנה, שלא נתכוין לבשל. וכן אם הצית את האור באגם ולא היו שם אלא חגבים טהורים ונתבשלו, מותרים, שלא נתכוין אלא לגלות את האגם. ואם היו שם טמאים וטהורים ואינו מבחין אם היא טהור או טמאה, אסור גם אם הציתה ישראל.

ישראל שהטמין דלעת חיה בתנור, והשליך גוי יתד לתנור והוסק התנור, ונתבשלה הדלעת - מותרת, ואע"פ שנתכוין הגוי לחזק את היתד באור אין זה בישול.

ישראל שהניח בשר על גבי גחלים, ובא עובד כוכבים והפך בו - אם בלא היפוכו היה מתבשל, אפילו אם היה מתבשל בשתי שעות, ועל ידי היפוכו יתבשל בשעה אחת, מותר, שאין איסור בקירוב בישול. אבל אם לולא היפוכו לא היה מתבשל, אסור.

גוי שהשליך מאכל מן הסל לתנור - אם כבר התבשל תחילה כמאכל בן דרוסאי מותר, ואם לאו אסור.

דף ל"ח ע"ב

גוי שהניח את הקדירה על האור והפך בה ישראל - או שהניח ישראל והפך הגוי, מותר, ואינו אסור עד שתהא תחלתו וגמרו ביד עובד כוכבים. וכן גוי שהסיק את התנור ואפה ישראל, או שהסיקה ישראל ואפה הגוי, או שהסיק הגוי את התנור ואפה, וישראל חיתה בגחלים, מותר.

דג שמלחו גוי - לחזקיה מותר שאין זה בישול, ולרבי יוחנן אסור שזהו בישולו. ביצה שצלאה גוי - לבר קפרא מותרת לפי שהגוי לא נגע באוכל, ולרבי יוחנן אסורה. ולרב דימי התירו חזקיה ובר קפרא בשניהם, ורבי יוחנן אסר. ר' חייא פרוואה התיר לריש גלותא ביצה צלויה הואיל ושנים

מתירים נגד רבי יוחנן, ואין דבריו של אחד במקום שנים, ורב זביד פסק להם בשם רב כרבי יוחנן, והשקוהו כוס של חומץ ונפטור.

קפריסין (שומר של צלף) וקפלוטות (כרתי) שבישלם גוי - מותרים, לפי שנאכלים חיים. וכן מים חמין וקליות, שלא נשתנו מבריייתם על ידי האור.

'מטליא' של גוי מותרת. ונקראת גם 'פשליא' או 'שיעתא', ששורים בפושרים זרע כרפס ופשתן ותלתן עד שצומחין, ושורין פיסת חרסית בכלים חדשים, ומדבקים בו את הצמחים, ונכנסים לבית המרחץ, ועד שיוצאים הוא מלבלב ואוכלים ממנו, ונתקררים משיער הראש עד צפרני הרגלים. וי"א שהם דברי כזב, וי"א שעושים אותם בדברי לחש של כשפים.

פסולת של תמרים, שעשו ממנה שכר של עובדי כוכבים שהוחמו במים חמין - אם נעשה ביורה קטנה שראש של ציפור דרור אין נכנס לתוכה מותר. וביורה גדולה, י"א שאסור, כי נותן טעם לפגם אסור, וי"א שמותר שנותן טעם לפגם מותר.

שמן מבושל של גויים - לרב ששת אסור. ולרב ספרא מותר, שאם עירבו בו יין היה מסריח, ואם משום בישולי גויים הרי נאכל חי, ואם משום גיעולי גויים הוא נותן טעם לפגם.

תמרים שבישלו גויים - מתוקים מותרים, שהרי נאכלים חי. מרים אסורים, שאינם נאכלים והבישול ממתקן. וגם בינונים שנאכלים חיים על ידי הדחק, אסורים.

שתיתאה - והוא תבשיל העשוי מקמח קליות - ללשון ראשון, של חטים ושעורים מותר, ושל עדשים בחומץ אסור, ושל עדשים במים לרב מותר, ולאבוה דשמואל ולוי אסור גזירה שמא יתירו בחומץ. וללשון שני של עדשים אפילו במים אסור, ומחלוקת בשל חטים ושעורים אם גזרו עליו אטו של עדשים. ואין חוששים לדברי אבוה ושמואל ולוי.

כבשין שדרכן לתת בתוכן יין אסורים באכילה ומותרים בהנאה - ואם ידוע שנתן לתוכם יין, לחזקה אסור גם בהנאה, ואין דומה למוריית שמותר בהנאה משום שהיין שבו אינו עשוי אלא להעביר את הזוהמא, אבל בכבשין הוא עשוי למתק טעמו. ולרבי יוחנן אפילו בידוע מותר בהנאה, גם לרבי מאיר שאוסר מוריית בהנאה, שאין ממשו ידוע שאוכלים את הירק ולא את הרוטב.

יום שישי פרשת תצוה - ח' אדר תשע"ח

דף ל"ט ע"א

'חילק' של גויים - והוא דג הנקרא 'סולתנית', שבתחילת גדילתו אין לו סנפיר וקשקשת, אסור, משום עירוב דגים טמאים שעולים עמה.

דג שאין לו עכשיו סנפיר וקשקשת ועתיד לגדל לאחר זמן - כגון הסולתנית והעפיץ, מותר. וכן אם יש לו עכשיו ועתיד להשירן בשעה שעולה מן הים, כגון דג הנקרא 'אקונס' 'אפונס' 'כטספטייס' 'אכספטייס' ו'אוטנס', מותר.

רבי אבהו התיר לקנות בקיסרי קירבי דגים ועוברין מכל אדם - שחזקתן שבאים ממקומות שאין דגים טמאים מצויים שם. וכן התיר אביי דג חילק מנהר 'בב', שקרקעית הנהר אינו מגדל דגים טמאים. ורבינא אסר בזמנו, לפי שנשפכים בו נהרות אחרות שיש בהם דגים טמאים.

חמור הים - מותר, ושור הים אסור, וסימנך 'טמא טהור טהור טמא'. דג הנקרא 'שפר נונא' מותר, והנקרא 'קדש נונא' אסור, וסימנך 'קדש לה'. וי"א 'קבר נונא' אסור, וסימנך 'קברי עובדי כוכבים'.

רבה בר בר חנה נמנע מלאכול דגים קטנים שהקריבו לו - לאחר ששמע מאחד שהיה קורא אותם בשם של דג טמא, ומצאו שהיה בו דבר טמא, קרא על עצמו 'לא יאונה לצדיק כל און'.

דבר חריף שחתכוהו בסכין של גויים - כגון 'חילתית', אע"פ שהסכין אינו בן יומו, אסור, שהחריפות ממתק את השמנונית שבסכין והוא נותן טעם לשבח.

אשת חבר ועבדו של חבר - הרי הם כחבר וסומכים עליהם. חבר שמת, אשתו ובניו ובני ביתו בחזקתם עד שיחשדו. וכן חצר שמוכרים בה תכלת, היא בחזקתה עד שתפסל.

אשת עם הארץ או בתו שנשאת לחבר, וכן עבדו של עם הארץ שנמכר לחבר - צריכים לקבל דברי חברות. אשת חבר או בתו שנשאת לעם הארץ, וכן עבדו של חבר שנמכר לעם הארץ, לרבי מאיר אינן צריכין לקבל דברי חברות לכתחלה, ולרבי יהודה צריכין לקבל דברי חברות מתחילה. ר"ש בן אלעזר העיד על אשה אחת שנשאת לחבר והיתה קושרת לו תפילין על ידו, ולאחר מכן נשאת למוכס שהוא גזלן, והיתה קושרת לו קשרי מוכס על ידו.

דף ל"ט ע"ב

'חבי"ת' - והוא סימן ל'חתיכת דג שאין בה סימן' 'בשר' 'יין' ו'תכלת', אסור לשגרן ביד גוי בחותם אחד. 'חמפ"ג' - והוא סימן ל'חילתית' 'מוריית' 'פת' 'גבינה', מותרים בחותם אחד. וכן חלב מותר, שאין הגוי טורח לזייפו. שמואל מנה רק 'בי"ת' שאסורים בחותם אחד, והשמיט חתיכת דג, שאין צריך למנות שני סוגי בשר, ובמותרים מנה 'מח"ג', והשמיט פת שאין צריך לומר שהוא מותר, כי אם החליף חמה בצוננת או של חטים בשעורים הדבר ניכר, וגם אם שניהם שוים לא היה טורח לזייף.

אין לוקחין 'מ"ח מח"ג' בסוריא אלא מן המומחה - והוא סימן ל'יין' 'מוריית' 'חלב' 'מלח סלקונדרית' 'חילתית' 'גבינה'. ואם נתארח אצל בעל הבית מותר, שהחנוונים בסוריא חשודים על לפני עור ומוכרים דברים שלקחו מן הגויים, אבל הם עצמם אין אוכלים דבר אסור, לפיכך אם נתארח אצלו אוכל עמו. וכן אם שיגר לו בעל הבית מתנה לביתו מותר, שממה שהוא אוכל הוא משגר לו.

'מלח סלקונדרית' אסורה באכילה - והיא מלח שכל סלקונדרית רומי (נחתומים) אוכלים אותה, שמערבים בה קירבי דגים טמאים. לרבי מאיר שחורה אסורה לבנה מותרת, שקירבי דגים שחורים טמאים מעורבים בה. לרבי יהודה לבנה אסורה ושחורה מותרת, שקירבי דגים לבנים טמאים מעורבים בה. ולרבי יהודה בן גמליאל משום רבי חנינא בן גמליאל זו וזו אסורה, שזו וזו מעורבים בה. העיד רבי חנינא בן גמליאל על זקן אחד שהיה מחליק פניה בשומן חזיר.

ואלו דברים של גויים מותרין באכילה: חלב שחלבו גוי, וישראל רואהו. ויושב ישראל בצד עדרו של גוי, והגוי חולב ומביא לו אע"פ שיש בעדרו דבר טמא, ואע"פ שכשיושב אינו רואהו, חושש הגוי שמא יעמוד הישראל ויראה, ואינו מערב בו דבר טמא. ב. דבש, שהגוי אינו מערב בו יין שלא יסריח, ומשום בישולי גויים הרי נאכל חי, ומשום גיעולי גויים הרי נותן טעם לפגם. ג. דבדבניות, והן אשכולות של ענבים, ואע"פ שמנטפים אין בהם משום הכשר משקה, כיון שאינו צריך למשקה. ד. כבשין שאין דרך לתת לתוכן יין וחומץ. ה. טרית שאינה טרופה. ו. ציר שיש בה דגה. ז. עלה של חילתית. ח. זיתים הכנוסים בכלי עגול ומתחממים ונעצרים מאליהם כעין גלוסקא. ולרבי יוסי שלחין אסורים. (מבואר בדף מ' ע"ב). ט. חגבים הבאים מן הסל שלפני החנוני אסורים, שמזלף עליהם יין, ומן האוצר מותרים.